C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 21rji-386/2025 Judecătoria Soroca sediul Central

1-25004460-03-21rji-19032025 Judecător: Dinu Brașoveanu

D E C I Z I E

În numele Legii

10 iunie 2025 **mun. Bălți**

Colegiul penal al Curții de apel Nord

În componența:

Președintele de complet: Ion Talpa

Judecătorii: Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

judecând în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 18 februarie 2025, adoptate în limitele plângerii depuse de condamnatul Tîltu Ion ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 14.01.2025, în adresa Judecătoriei Soroca sediul Central a parvenit plângerea condamnatului Tîltu Ion ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

În motivarea plângerii condamnatul a invocat că, se deține în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. A declarat că s-a deținut în celule supraaglomerate, nefiind respectat regimul de igienă personală din motiv că veceul este neseparat de celulă, baia fiind permisă doar o dată în săptămână și rece, lipsa locului pentru spălarea și uscarea hainelor, umiditate, mucegai, lipsa ventilației, lumină natural slabă, insecte parazitare.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca sediul Central din 18 februarie 2025 a fost admisă plângerea condamnatului Tîltu Ion ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CtEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, condamnatul Tîltu Ion *****, a fost deținut în perioada 22.08.2024-17.12.2024 în Penitenciarul nr. 11 Bălți, o perioadă 117 zile contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Tîltu Ion ***** cu 22 zile pentru perioada de 110 zile în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

În privința perioadei rămase de 7 zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, care nu a putut fi redusă, s-a dispus de a fi lăsată în continuare în termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive de 1 an și 6 luni închisoare stabilite lui Tîltu Ion ***** prin sentința Judecătoriei Soroca sediul Florești din 22.08.2024, modificată prin decizia Curții de Apel Bălți din 22.11.2024, s-a redus cu 22 zile.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr. 11 Bălți, să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care plângerea condamnatului Tîltu Ion ***** să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că, în partea reducerii pedepsei pentru perioada în care deținutul s-a aflat în Penitenciarul nr. 6 Soroca consideră că instanța de judecată eronat a constatat condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În acest sens s-a relevat că, prin prisma prevederilor art.473^4 CPP, instanța de judecată eronat a constatat condițiile de detenție contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din motiv că prezumția absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți următorii factori sunt reuniți: 1) reducerile spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă, în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare.

Astfel, consideră că celulele în Penitenciarul nr. 6 Soroca corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate conform prevederilor anexei nr.22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnați.

În raport cu cele invocate, făcând referire și la poziția adoptată de Curte în cauza *CEDO Mursic c. Croației*, recurentul consideră că deținutul Tîltu Ion ***** nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției.

Subsecvent s-a menționat că, prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenție create în cadrul acestora şi a capacității de deținere pentru fiecare instituție, capacitatea totală a Penitenciarului nr. 6 Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spațiu minim de 4 m^2 pentru un deținut (la moment fiind deținuți 635 condamnați).

S-a mai remarcat și faptul că, CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi şi alți factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afara celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiilor de detenție ca fiind un tratament inuman şi degradant în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilația, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spațiu acordat

fiecărui deținut” prin prisma art.3 CEDO urmează a fi efectuată cumulativ cu alți factori, care contribuie la aprecierea detenției ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

La fel s-a menționat și faptul că, condamnatul Tîltu Ion ***** pe parcursul deținerii sale în Penitenciarul nr. 6 Soroca nu a înaintat nici o plângere către administrația penitenciarului cu privire la neconformitatea condițiilor de detenție și nici nu a înaintat astfel de cereri (în ordine civilă) nici în instanțele naționale și nici internaționale pentru constatarea condițiilor precare în care se deține.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a admite recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc, din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a încheierii instanței, în partea reducerii termenului pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, *casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: ... rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri*

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Tîltu Ion ***** a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Soroca sediul Florești din 22.08.2024, modificată prin decizia Curții de Apel Bălți din 22.11.2024 în baza art. 320[1] și 320[1] Cod penal al RM, cu aplicarea art. 84 alin. (1) și art. 85 alin. (1) Cod penal fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Tîltu Ion ***** în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Tîltu Ion ***** s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, *cu întâietate* Colegiul penal conchide a fi fondată soluția primei instanței în partea ce ține de constatarea faptului deținerii lui Tîltu Ion ***** în perioada 22.08.2024-17.12.2024 în Penitenciarul nr. 11 Bălți în total 117 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, manifestate prin deținerea în celule insalubre – supraaglomerate, în care se încalcă normele de igienă, umiditate ridicată,

prezența mucigaiului, insectelor parazitare, lipsa sistemului de ventilare, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 11 Bălți sânt integral confirmate prin raportul Consiliului pentru Prevenirea Torturii privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălți pe data de 31 octombrie 2017, unde la compartimentul „Constatări" la pct.6 a fost stipulat că: prin limitele stabilite prin ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014 emis în baza art. 224 Cod de Executare, plafonul de detenție al Penitenciarului nr. 11 Bălți este de 520 persoane, suprafața medie calculată conform nr. maxim admis de detenție constituie 3 m^2, ne ținându-se cont de standardul minim de 4 m^2.

La fel, în pct. 9 din Raportul menționat s-a indicat că, în penitenciar persistă problema spațiilor locative, celulelor suprapopulate şi condițiilor igienice precare, ce duc le efecte negative asupra deținuților, soldate cu altercații, iar la pct. 12 se indică neidentificarea şi punerea la dispoziția deținuților a spațiilor de uscare a hainelor.

Astfel, la compartimentul „Recomandări" s-au subliniat următoarele: 1. excluderea de către ANP transferului deținuților în Penitenciarul nr. 11 Bălți şi respectarea plafonului de deținere de 258 locuri. 3. Întreprinderea urgentă a tuturor măsurilor necesare în vederea plasării persoanelor nefumătoare în celule destinate pentru nefumători. 6. Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic şi consultații ale specialiștilor; 7. Completarea funcțiilor vacante de medic psihiatru şi terapeut în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți condamnatul Tîltu Ion ***** nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

În continuare, Colegiul penal reține că în conformitate cu în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, ***calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ.*** Instanța de

judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Tîltu Ion ***** s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți o perioadă de 117 zile.

Prin urmare, Colegiul reține că, instanța de judecată în mod ferm a apreciat critic aspectele invocate de către administrația penitenciarului, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părţi, în lipsa altor dovezi, instanța just s-a bazat pe legislația națională și practica CEDO în domeniul dat.

Însă, deși instanța de fond just a constatat că Tîltu Ion ***** s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 11 Bălți, totuși în mod nemotivat a dispus reducerea termenului de pedeapsă condamnatului Tîltu Ion ***** cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. Or, Legiuitorul RM în mod expres a consfințit faptul că, potrivit art.473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ.

În același timp Consiliul pentru Prevenirea Torturii nu susține opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratarea inumană și degradantă a deținutului atâta timp, cât se pot găsi și alți factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afara celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități), după cum este și în Penitenciarul nr. 11 Bălți, care este un penitenciar în care funcționează mai multe sectoare.

Astfel, examinarea criteriului „spațiul acordat fiecărui deținut” prin prisma art. 3 CEDO urmează a fi efectuată cumulativ cu alți factori, care contribuie aprecierea detenției ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt. Instanța reține și faptul că analiza comparativă a condițiilor de detenție din alte instituții penitenciare din Republica Moldova, cum ar fi Penitenciarul nr. 13 Chișinău, denotă un nivel relativ satisfăcător al condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți.

Ca urmare, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului Tîltu Ion *****, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, Colegiul penal consideră că reducerea termenului pedepsei lui Tîltu Ion ***** pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea 1 (una) zile de reducere pentru 10 (zece) de detenție va fi unul echitabil și proporțional inconvenienţelor suportate de către ultimul.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal va casa parțial încheierea recurată în latura reducerii termenului pedepsei, cu pronunțarea în această a unei noi decizii, prin care va dispune în temeiul art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, reducerea pedepsei stabilită lui Tîltu Ion ***** prin sentința Judecătoriei Soroca sediul Florești din 22.08.2024 cu 11 zile, pentru perioada de 110 zile, în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu calcularea 1 (una) zile de reducere

pentru 10 (zece) de detenție, iar perioada rămasă de 7 zile, calculată în condițiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, care nu pot fi reduse, Colegiul consideră necesar de a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

În speță, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal reține caracterul neîntemeiat a argumentelor invocate în recursul formulat de către directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc, însă, găsește necesar de al admite din alte motive și a casa încheierea în partea reducerii termenului pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei soluții noi, în sensul descris supra.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului Penitenciarului nr. 6 Soroca Viorel Țîmbaliuc declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 18 februarie 2025, emise în privința lui Tîltu Ion ***** se admite din alte motive decât cele invocate, inclusiv din oficiu, rejudecă cauza, cu casarea parțială a încheierii contestată, în partea deducerii termenului pedepsei din termenul rămas neexecutat și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte.

În temeiul art. 473[4] alin. (4) Cod de procedură penală, termenul pedepsei definitive sub formă de 1 an și 6 luni stabilit lui Tîltu Ion ***** prin sentința Judecătoriei Soroca sediul Florești din 22.08.2024, urmează a fi redus cu 11 (unsprezece) zile, pentru perioada de 110 (una sută zece) zile, în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, cu calcularea 1 (una) zile de reducere pentru 10 (zece) de detenție.

În privința perioadei rămase de 7 (șapte) zile, calculate în condițiile art. 473[4] alin. (4) Cod de procedură penală, care nu poate fi redusă, urmează a fi lăsată în continuare la termenul de executare a pedepsei.

În rest dispozițiile încheierii se mențin fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului: **Ion Talpa**
Judecători: **Oxana Mironov**
Ecaterina Arseni